REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. [illegible] plar 10 bani. — [illegible] mentele cât și [illegible] sunt a se plăti [illegible]

Nr. 243. Brașov, Miercurĭ 3 (16) Noemvrie. 1904.

Asaltul tiszaiștilor.

Astădĭ, pe când scriem rêndurile acestea, se va petrece în camera ungară ceva estraordinar, o lovitură ce a pregătit'o în taină guvernul cu majoritatea, avênd de scop de a paralisa opintirile ce le face oposiția coalisată în a împedeca revisuirea regulamentului camerei.

In conferența de aseră a clubului liberal contele Tisza a dat de scire partisanilor sĕi, că e hotărît sĕ-șĭ schimbe tactica. Vede că regulamentul nu se póte revisui în înțelegere cu oposiția, de aceea vrea sĕ retragă propunerea privitóre la revisuire și sĕ vină în locul ei cu o propunere identică cu aceea, pe care a presentat'o camerei în Martie anul curent. Acéstă propunere avuse de scop a face posibil sĕ se ia o hotărîre cu o simplă votare pentru a se modifica anumite disposiții ale regulamentului camerei pe timp de un an tocmai în scopul de a se desbate diferite proiecte de lege urgente, între carĭ și acela privitor la revisuirea definitivă a regulamentului.

Propunerea e turnată într'un singur pasagiu, așa ca sĕ pótă fi primită cu votare simplă. Planul ar fi ca acésta propunere sĕ fie forțată de majoritate în unire cu președintele, care la rêndul sĕu sĕ fie necruțător până la estrem față cu oposiția, care, firesce, va încerca totul ca sĕ zădărnicéscă votarea fatalei propunerĭ, ce ar da-o legată

Diarele oposiționale maghiare strigă ca din gura șérpelui că președintele camerei, vestita creatură tiszaistă, s'a aliat cu guvernul și cu majoritatea, ca sĕ atace ordinea de drept a țĕrii și sĕ calce în picióre regulamentul esistent al camerei, vrênd sé arunce „funia hingherului“ după gâtul oposiției, apĕrătórea drepturilor și a independenței naționale maghiare.

Oposițiunea vĕdênd cum își adună Tisza cohortele de pretutindenĭ în jurul sĕu, cum îi ține pe deputații sașĭ înlănțuițĭ in partid, cum a adus pe cei 40 deputațĭ croațĭ sĕ-i aibă la disposiție și cum în fine a căutat sĕ îndulcéscă prin concesiunea, ca sĕ pótă vota separat în causa proiectului Berzeviczy, și pe cei vre-o 15 partisanĭ ai sĕi de naționalitate română; vĕdênd tóte acestea a început sĕ bănuiască „puciul“, ce-l pregătesce contele Tisza și mereu a interpelat pe președintele camerei Perczel, décă nu umblă cu cugete ascunse și e hotărît a procede în tóte împrejurările, și în cas că guvernul ar voi sĕ se foloséscă de forță numai conform regulamentului camerei.

Suntem forte curioșĭ sĕ vedem décă în adevĕr contele Tisza a voit sĕ încerce în serios a scăpa cu un astfel de asalt din partea majorităţiĭ, orĭ că, ceea ce ni-se pare forte probabil, caută numai un pretext pentru a tăia nodul gordian deocamdată prin disolvarea dietei.

A credut un moment contele Tisza, că prin anunțarea nouelor isbândĭ naționale va face ca oposiția sĕ mai slăbéscă puțin din încăpăținata ei combatere a revisuirii, dér s'a înșelat. Obstrucțiunea cu „isbândile“ ei netăgăduite a făcut prea multă școlă în țéră între Maghiarĭ,— decât ca aceștia sĕ fie înclinațĭ a crede, că este a se mulțumi, numai lui Tisza, décă honvedii vor căpĕta în viitor și tunurĭ.

Ușor se pot înșela însĕ și aceia, carĭ s'au încredut prea mult în „mâna tare“ a actualului ministru-președinte, căcĭ după câte s'au petrecut în anii din urmă, o ast-fel de soluțiune forțată a litigiului între regim și oposițiunea maghiară nu póte avé urmărĭ bune.

Bătălia „cea mare“ se va începe dér adĭ în camera ungară între cele douĕ tabere maghiare.

Naționalitățile prigonite n'au nicĭ o causă de a dori invingerea unora séu a altora. Orĭ cum s'ar sfîrși bătălia „cea mare“, pentru ele situațiunea nu se mai pote înrĕutați.

Brașov, 2 (15) Noemvrie.

Gărgăunii lui Beksics. Diarul săsesc din Sibiiu sub titlul *„Ein Staatsphilosoph“* se ocupă cu nisce aberațiunĭ ale cunoscutului teoretician Gustav *Beksics*, care a luat asupra-șĭ sarcina de a justifica cu „argumente“ istorice politica de maghiarisare scósă în relief atât de pregnant în proiectul lui Berzeviczy. „Filosofia“ lui Beksics, pe care noi am numit'o mai nimerit cu numele din fruntea acestui entrefilet, culminéză în enunțarea „adevĕrului“ istoric că Ungaria în tot trecutul ei milenar a fost *stat național maghiar*. Nicăirĭ nu se pomenesce în trecutul acestui stat nicĭ de Românĭ nicĭ de Sașĭ, nicĭ de Slovacĭ, în sfîrșit nu se pomenesce decât de Maghiarĭ. „Monarchia unitară“ imperială a fost aceea, care a tulburat armonia cea mai desĕvîrșită în statul maghiar al lui Beksics, ér la 1867 când s'a restabilit statul istoric — nu s'a putut restabili așa repede și unitatea lui națională. Baronul *Eotvos* ministrul de culte, prea îndepărtat de viéță reală, a stăruit pentru concesiunĭ prea marĭ și décă n'ar fi fost *Deak* și mai ales *Tisza*, Eotvös ar fi mers și mai departe cu concesiunile. — Proiectul lui Berzeviczy este pentru Beksics o inițiativă din cele mai fericite pentru a restabili caracterul național al statului maghiar. Firesce însĕ acesta este numai un *început*, pe basa căruia va trebui sĕ se zidéscă mai departe...

Și Beksics, pe cât scim noi încă n'a fost internat în vre-o casă de sănătate. Este liber și scrie înainte la teorii sprijinite pe o istorie imaginară, care numai în creerii lui nebuloșĭ există.

Alegerile pentru camera italiană. Se cunósce până acum resultatul a 41 batolagii pentru camera deputaților. Au fost aleșĭ 25 ministerialĭ, din carĭ fostul ministru Gianturco, care a fost ales de douĕ-orĭ; 6 din oposiția constituțională, 3 radicalĭ, 2 socialiștĭ, între carĭ profesorul Ferri, ales de asemenea de douĕ orĭ, și 5 republicanĭ. Tóte diarele relevă, că *clericalii au votat în alegerile actuale în balotagiu. La Roma au votat chiar și preoții.*

„Mâna tare“

(Declarația contelui Tisza în conferența clubului liberal).

Aserĕ s'a ținut în Budapesta conferența clubului liberal anunțată deja cu câteva dile mai înainte.

Ministrul președinte contele *Tisza* a făcut cunoscut partidului sĕu, că *deórece nu sunt prospecte sĕ ducă în îndeplinire împreună cu oposiția revisuirea regulamentului camerei, **își retrage propunerea privitóre la revisuire*** și în locul ei ***va presenta o propunere identică cu aceea pe care a presentat'o în Martie anul curent,*** înainte de ce s'a încheiat compromisul făcut cu partidul koșutist prin intermediarea lui Thaly Kalman.

Propunerea pe care e hotărît s'o presente contele *Tisza* în cestiunea modificărei unor disposițiunĭ ale regulamentului camerei, *se deosebesce de propunerea presentată în Martie* a. c., întru cât *nóua propunere se referă la următórele proiecte de lege:* ***budgetul indemnitatea, pactul croat, contingentul normal de recruți și revisuirea definitivă a regulamentului camerei.***

Acésta nĭ-o vestesce o telegramă, ce a sosit în decursul nopții din Budapesta.

Propunerea din Martie a ministrului președinte Tisza, pe care șĭ-o reînviéză acùm, este în esență următórea:

Pentru desbaterea *îndemnității budgetare*, a *proiectelor de recrutĭ* și a creărei de *regulament nou al camerei, regulamentul esistent sĕ se modifice* — cu evitarea cloturei — astfel:

La moțiunile presidiului camerei sĕ nu pótă lua cuvêntul decât *doi oratorĭ.* Decisiunea se aduce prin *simplă votare.* Comisiunei însărcinate cu pregătirea proiectului noului regulament, i-se pune un termin fix. La începutul desbaterilor singuraticelor proiecte, séu în decursul acestei desbaterĭ, 50 de deputațĭ pot sĕ presente prin președinte, moțiunĭ cu privire la terminul destinat desbaterei proiectelor. Decisiunea se aduce fără discuție și prin votare simplă. După espirarea timpului fixat, nu mai au loc discuțiunĭ ulteriόre, nicĭ discuțiunĭ asupra cestiunilor de orĭ-ce fel, ce s'ar suleva.

Tóte decisiunile se aduc fără discuție. *Ședința nu se póte disolva*, până când proiectul respectiv nu s'a primit și în detail.

Se scóte din vigóre disposițiunea §-lui 203, după care *durata ședinței* nu se póte prelungi mai mult cu o óră.

Fie-care ședință se începe cu desbaterea proiectului la ordinea dilei. Verificarea procesului verbal, propunerile președintelui, interpelațiunile și discursurile asupra obiectelor ce nu sunt puse la ordinea dilei, sĕ resolvă tot-déuna la finea ședinței.

A vorbi asupra obiectelor ce nu sunt la ordinea dilei, séu *a-se ține ședință secretă* la cererea a 20 deputațĭ, *nu este permis.*

Președintele póte în general *sĕ refuse* cuiva acordarea cuvêntului, ce s'ar cere sub titlul de a rĕspunde la atacurĭ personale, de a da esplicații și de a-se provoca la regulamentul camerei, — când prin acésta se urmăresce risipă de timp.

In fine, întrucât vr'unul din membrii camerei *turbură ordinea,* séu când ar refusa ascultarea față de președinte, acesta *póte sĕ-l escludă din ședință* și este dator (președintele) a esecuta acéstă decisiune, precum și decisiunile de escludere aduse pe basa propunerei comisiunei de imunitate.

Causa se transpune imediat la comisiunea de imunitate, ér asupra propunerei acesteia se decide în proxima ședință a dietei.

Decisiunea se aduce fără discuțiune prin votare simplă.

Din telegrama asupra conferenței de aserĕ a partidului liberal reiese, că nóua propunere a contelui Tisza se va deosebi de propunerea din Martie — ce am schițat'o mai sus — numai întru-cât, pe lângă budget îndemnitate, proiectele de recruțĭ și modificarea definitivă a regulamentului camerei, Tisza a mai luat și pactul financiar cu Croația.

Mișcarea Italienilor austriacĭ.

La Triest s'a ținut Duminecă un mare meeting convocat de consiliul comunal de acolo. Au participat representanțiĭ comunelor italiene din Austria, deputațiĭ italienĭ din „Reichsrath“, mareșaliĭ provincialĭ din Gorița și Gradisca, mareșalul provincial din Istria, 45 representanțĭ din comunele Istriei, 33 din Gorița și Gradisca, 12 din Trento și o delegațiune din Zara.

După-ce podesta din Triest a salutat pe participanțĭ în numele orașului, deputatul baron *Melfatti* a fost ales președinte al adunăriĭ. El a ținut un scurt discurs.

Dr. *Depierra* a motivat apoi pe larg proiectul de resoluțiune, care a fost primit unanim de adunare. In proiect se protestéză în contra atacurilor sĕvîrșite la Innsbruck și aiurea asupra Italienilor și ace responsabil pe guvernul austriac de evenimentele din Innsbruck și de evenimentele, ce vor urma, décă guvernul nu va înființa *o universitate italiană* în Triest. Poporul italian, dice mai departe în resoluțiune, *nu va curma lupta* până când nu se va fi înființat universitatea italiană în Triest.

S'a mai decis, ca *tot la doi anĭ comunele italiane din Austria sĕ țină câte un congres* și s'a ales un comitet permanent pentru pregătirea și esecutarea decisiunilor ce se vor lua în aceste congrese. Primul congres se va ține la 1905 în *Trient.*

Cu ocasiunea adunărei o mulțime de vre-o 8000 de ómenĭ se grupase în fața edificiului primăriei strigând: „trăiéscă universitatea italiană din Triest“. Printre popor se aflau în numĕr mare și socialiștĭ italienĭ, carĭ cereau și ei universitate. După adunare socialiștiĭ și naționaliĭ liberalĭ au traversat orașul în grupurĭ, cântând cântece naționale italiane. In tot timpul meetingului ordinea a fost perfectă.

Artileria „honvedimei“ și a „Landwehr“-ului.

In urma rĕspunsului ministrului președinte *Tisza* la interpelarea deputatului *Bolgar* cu privire la reforma legei militare, a ajuns la ordinea dilei cestiunea provederii divisiunilor de infanterie ale armatelor teritoriale ungare și austriace cu regimente de artilerie.

Deja de mult timp s'a resimțit necesitatea creării acestor regimente de artilerie, deórece divisiunilor teritoriale pedestre le lipsia acest element important, pentru a puté corĕspunde pe deplin menirii lor. Până acum se atașau, în cas de mobilisare, armatei teritoriale trupe de artilerie aparținĕtóre armatei comune, ér în timpul manevrelor armata teritorială făcea numai rar esercițiĭ împreună cu ar-

tileria, ceea-ce era în defavorul resultatelor urmărite și obținute.

Prin nóua lege militară se va pune capĕt acestei stări, căci fie-care divisiune a „honvedimei" și a „Landwehr"-ului va fi înzestrată cu câte un regiment de artilerie, cari se vor crea succesiv. Astfel se vor înființa cu timpul *9 regimente de artilerie pentru „Landwehr" și 7 reg. de artilerie pentru honvedime.* Nóuĕle regimente vor fi recrutate — precum se dice — din contingentul armatelor teritoriale, ér cheltuelile împreunate cu crearea acestor regimente vor fi acoperite din sumele însemnate ce s'au votat în anul acesta de către delegațiuni pentru înmulțirea artileriei.

Nóua lege militară, care reduce serviciul activ la 2 ani, se va estinde și asupra regimentelor de artilerie ale armatei teritoriale. Escepție va face numai artileria călare, la care serviciul va fi atât la armata comună, cât și la armata teritorială, de 3 ani.

Episcopul Aradului la Oradea mare.

Oradea-mare, 14 Nov. n.

Erĭ la 13 Noemvrie n. a sosit la Oradea mare Ilustritatea Sa *Ioan I. Papp*, episcopul gr. or. român al diecesei Aradului, pentru a-șĭ face și aicĭ visitele pe la factorii publicĭ.

Încă în diua sosirei, după ce a presidat la o ședință consistorială, a visitat pe ceĭ doĭ episcopĭ oradanĭ, Dr. Demetriu Radu episc. gr. cat. și Dr. Szmrecsányi Pál, episc. rom. cat., pe generalul garnisónei din loc, pe fișpanul etc.

După îndeplinirea acestor visite de caracter oficios, Ilustritatea Sa a făcut visită aprópe la întréga inteligință română din loc. Astfel s'a presentat la familiile d-lor: Nicolae Zigre advocat și secretar consistorial, Paul Fașie președent de secție la trib. reg., Iosif Roman adv., Ioan Papp protonotar com. pens. și deputat dietal, Nicolae Papp director de finanțe, I. Plopu jude la tabla reg., Florian Duma advocat, Iosif Vulcan publicist, N. Ruja căpitan c. și r. în pensiune, Dr. Ioan Buna advocat, Toma Păcala protopop român gr. or., Petru Pantea comersant etc. etc.

A doua di (14 Noemvrie n.) a pontificat la serviciul divin în biserica gr. or. română din loc, asistat fiind de Toma *Păcala* protopop în Oradea, Nicolae *Roxin* protopop în Micherechiu, George *Papp* archivar consistorial, Ioan *Papp* preot capetrens, Teodor *Filip* protop. în pensiune, Dr. *Suciu* profesor de teologie în calitate de diacon.

Tot cu acéstă ocasiune s'a îndeplinit și o sfințire de diacon.

Dup'amédĭ Ilustritatea Sa în societatea suitei (Petru Truția advocat, Roman Ciorogar director seminarial, Nicolae Roxin protopop, Dr. Suciu profesor de teologie) a plecat înderĕt la Arad, lăsând după sine o impresiune destul de bună, atât în sînul inteligenței, cât și al poporului, care de altfel și-a manifestat cât se póte de demn simpatia și alipirea față de episcopul sĕu.

Pĕcat, că nicĭ Ilustritatea Sa nu se emancipă de înrîurința vicarului Mangra, ale căruia machinațiunĭ próste, durere, au trebuit sĕ-șĭ producă și de present resultatele lipsite de orĭ-ce folos.

Atât în călĕtoria spre Oradea, cât și la întórcerea la Arad, am avut norocirea sĕ petrec câtva timp în societatea Prea Sfinției Sale, cu care ocasiune mi-am luat voie sĕ-i cer opiniunea față de maĭ multe cestiunĭ actuale. Considerând ponderanța rĕspunsurilor ce le-am primit, în cadrul permisiunei Ilustrității Sale, cred că o sĕ revin cât maĭ curĕnd.

Dr. D. L.

SCIRILE DILEI.

— 2 (15) Noemvrie.

La concursul de gimnastică și danțurĭ naționale, ce s'a ținut Duminecă pe teritoriul esposiției agrare din Bucuresci au luat parte mai multe echipe de elevi liceali și numeroși membrii ai societății de gimnastică. Primul premiu a fost câștigat de elevii internatului d-lui profesor Virgiliu *Popescu*. Dumineca viitóre și Lunia, diua Sf. Michail, se vor aranja în esposiție marĭ festivitățĭ populare, la carĭ va lua parte și părechea princiară moștenitóre a României.

Alegerea rectorului universității din Bucuresci. Duminecă a avut loc la universitatea din Bucuresci alegerea noului rector, în locul d-lui C. Dumitrescu Iași, al căruĭ mandat a espirat. Biuroul a fost format din d-niĭ: C. Dumitrescu-Iașĭ președinte, Ovid Densușianu și Davidoglu, secretarĭ. D-l C. Dumitrescu-Iașĭ a fost declarat reales rector, întrunind 36 voturĭ; al doilea candidat, d-l Pangratti, a întrunit 31 voturĭ; ceia-lalțĭ candidațĭ au întrunit: d-l Gr. Ștefănescu și d-l general Dr. Teodori câte 17 voturĭ, d-l Dr. Măldărescu 7 voturĭ.

Societatea „Petru Maior" a ținut Dumineca trecută — după-cum scrie „P. R." — prima sa ședință literară sub președința d-lui Ioan *Christian*. In acéstă ședință d-l Vasile *Vlaicu* a ținut o conferență despre Anton *Pann*, apreciând directiunea poporală a fostului pe vremurĭ cantor la biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului. După conferență, d-l Leo *Bohățel* a esecutat pe violină o piesă, care a fost aplaudată.

Foc. D-l Herszényi Balint, un bĕtrân paralitic din str. Lungă, vrĕnd sĕ-șĭ aprindă erĭ în locuința sa o țigară, a scăpat chibritul pe perdeaua ferestrii lângă care ședea și în curĕnd flacările au încins întreg mobiliarul odăii. Bĕtrânul neputincios, care era singur în odae, numai cu mare greutate s'a putut tîrî la sonerie sĕ chéme pe cineva. Așa dicĕnd în ultimul moment a sosit soția, care și-a scos bărbatul din mijlocul flacărilor. Focul sĕ rĕspândea cu vehemență și numai grație ajutorului și mĕsurilor înțelepte și energice luate de d-l căpitan de artilerie L. *Popa* s'a putut localisa. D-l căpitan trecea tocmai pe acolo și atras de țipetele celor din casă, a alergat la fața locului. După localisarea focului, d-l căpitan a inspectat și podul casei și nu s'a îndepărtat până n'a asigurat familia, că a trecut orĭ-ce pericol.

Flota turcéscă în Marea-Négră. Din Constantinopol se telegrafiéză: Nouĕle vase de rĕsboiŭ turcescĭ vor face în curĕnd o escursiune în Marea-Négră, ceea-ce nu s'a maĭ făcut din timpul rĕsboiuluĭ ruso-turc. Acéstă escursiune este făcută cu scopul de a ridica prestigiul maritim al Turciei. Nemlizade Tahsin pașa, un bogat comerciant și furnisor al armatei, ar fi oferit cheltuielile acestei călĕtoriĭ.

Senatorul Wallon, membru al Institutului Franței, a încetat din viĕță Duminecă nóptea în vîrstă de 92 anĭ. Decedatul era senator inamovibil, ales la 18 Decemvrie 1875. Luĭ i-se datoresce în cea mai mare parte adoptarea constituțiunei republicane din Franța. Din acéstă causă era numit „părintele constituțiunei".

Fiica luĭ Kuropatkin. Diarul „Extrablatt" din Viena publică scirea despre o fiică a luĭ Kuropatkin, care s'a descoperit acum sub numele de „sora Iosefa" într'o mănăstire de călugărițe din Mexico. De 12 anĭ nu s'a audit nimic despre dânsa, așa că ea se credea mórtă. „Sora Iosefa" s'a născut la 29 Iunie 1873 în Roma, unde se aflau atuncĭ părințiĭ eĭ. Mama și fiica, cu învoirea luĭ Kuropatkin, au trecut la religia catolică. În Petersburg, aflându-se de convertirea dómnei Kuropatkin, a fost expusă la diferite persecuțiunĭ. Ea a emigrat cu fiică-sa în Mexico, unde curĕnd a murit de frigurile galbene. Fiica-sa a întrat ca profesóră într'o mănăstire, unde se află și astădĭ. Kuropatkin s'a căsĕtorit pentru a doua-óră.

Biblioteca Academiei Române s'a sporit în luna Octomvrie cu 353 volume și broșurĭ, 150 numere de reviste române, 131 numere de reviste streine, 1 hartă, 5 vol. manuscript, 46 fotografiĭ.

Cununie. D-l Augustin *Schiopul* din Clujiŭ își va serba la 20 Nov. a. c. cununia cu d-șóra Iuliana *Șomlea* în biserica gr. c. din Panticeu (Solnoc-Dăbâca).

Inșelătoriile unui agent de loterie. Cetim în „Voința Națională": Aflăm, că în dilele trecute a fost descoperit unul din ceĭ maĭ activĭ și maĭ îndrăsnețĭ agențĭ ai vestitelor loteriĭ de la Pesta. S'a dat de urmele uneĭ vaste lucrărĭ de a înșela lumea naivă din țéră și a o ispiti sĕ jóce la acele loteriĭ. Sumele, carĭ se scurg ast-fel peste granită, ar fi de 5—6 milióne pe an. Se spune, că la biuroul din Bucurescĭ al acestui agent numit Emil *Melbert* s'au prins registre și corespondențe cu agențiĭ loteriilor din streinătate și din țéră și cu redacțiile unor diare. Se vede din acestea, că se cheltuesc sume enorme pentru a ameți publicul și a face clienți acelor loteriĭ. Mijlócele întrebuințate spre acest scop sunt de multe-orĭ fórte ingeniόse: Agenții de propagandă și publicitatea necumpătată prin pressă sunt mijlóce preferite... Ar fi timpul ca parchetele din tótă țéra sĕ-șĭ facă datoria și în acéstă privință și sĕ facă sĕ înceteze aceste manopere necinstite și nelegale, prin carĭ se storc cu înșelăciune sume enorme de la naivĭ.

Reuniunea meseriașilor și economilor din A.-Iulia învită la producțiunea teatrală împreunată cu dans, ce se va arangia Duminecă în *20 Noemvrie* st. n. 1904 în sala cea mare de la hotelul „Europa". Inceputul la $7^1/_2$ óre séra. Prețul de întrare: Locul I 2 cor. Locul II 1 cor. 60 banĭ. Locul III 1 cor. 20 banĭ. Locul de stat 60 banĭ. Venitul curat este destinat pentru cassa Reuniunei.

Programa: „Idil la Țéră" comedie într'un act de Iuin și Flerc localisată de Maria Baiulescu și „Paracliserul" séu „Florin și Florica" operetă într'un act de V. Alexandri. Dans.

Mĕsurĭ contra comerciului cu carne vie. Consulul general român din Constantinopol, d-l Bengescu, a decis în înțelegere cu autoritatea sa superióră și după maĭ multe consfătuirĭ avute cu consulii celor-lalte țĕrĭ, sĕ iee posițiune energică contra comerciului de carne vie, care se face din România cu Constantinopolul și a lua sub scutul sĕu pe fetele înșelate și aduse în capitala turcéscă în următórele casurĭ: 1) Când fata va fi minoră contrar legilor patriei sale. 2) Când fata ajunsă în mânile gheșeftarilor neomenoșĭ, deșĭ majoră, va esprima dorința de a înceta cu viĕța sa destrăbălată. 3) Când fata a fost sedusă prin minciunĭ, momirĭ séu alte promisiunĭ la o viĕță de prostituată și 4) când părințiĭ séu tutorii fetei vor cere estradarea eĭ. Consulii țĕrilor representate în Constantinopol au mai decis în consfătuirea avută, de a face cercetărĭ întinse în tóte părțile capitalei turcescĭ spre a stabili etatea și cetățenia fetelor prostituate și a afla amĕnuntele și împrejurările în carĭ au ajuns în Constantinopol. După constatările făcute se vor lua mĕsurile necesare.

Nouă cancelarie de advocat. D-l Dr. Liviu *Cigăreanu* și-a deschis cancelaria de advocat în Oravița-montană.

Scirĭ din streinătate. Principele Nicolae al Muntenegrului, invitat sĕ fie *nașul principelui moștenitor al Italiei*, va pleca dilele aceste la Roma împreună cu principesa Milena.

— Sâmbătă a fost semnat în Berna *tratatul comercial* între Germania și Elveția.

— Drept urmare a incidentului *André-Syveton* din camera francesă, au avut loc Duminecă două duelurĭ. Locotenentul André (fiul ministrului pălmuit), care s'a bătut în sabie cu dep. La Rochetulon, a fost ușor rănit la mână, ér schimbul de glónțe între dep. Syveton și căpitanul Degail a rĕmas fără resultat.

— De la 1—8 Nov. n. s'au constatat în Rusia 6 casurĭ de *coleră* la Baku, 5 la Balașann, 32 casurĭ și 61 decese la Erivan și 8 casurĭ în guvernamentul Saratov. Epidemia decresce rapid.

— Monumentul luĭ *Pușkin din Charkov* a fost deteriorat Duminecă nóptea în urma esplosiei a uneĭ bombe. Ferestrele caselor învecinate au fost sparte.

— Duminecă d. a. s'a făcut la Lyon cu mare ceremonie desvĕlirea statuei luĭ *Leopold Ollier*, celebrul chirurg lionez (1830—1900).

Rectificare. In articolul „Ștefan Petică" publicat în numĕrul de erĭ este a se ceti în loc de „făcĕnd tovărășie *ca* jidovii" — „făcĕnd tovărășie *cu* jidovii".

FOIȚELTONUL „GAZ. TRANS."

Cum s'a născut iubirea.

De *Helene Lang-Anton*.

Sórele asfințise lăsând pe ceriŭ o roșĕță ca para focului. Marea era liniștită. Suprafața eĭ ca oglinda. Umbrele amurgului coborîră, și uscatul cu marea pĕreau că s'au contopit într'una.

O barcă plutia singură pe valurĭ. Din barcă se audiau cântece vesele din gurĭ tineresci.

Cântecele erau cântece de dragoste și fericire, de libertate și mórte; vesele și duióse.

O nimfuliță atrasa de sgomotul neobicinuit, își scóte capul din apă și ascultă cu mirare.

Ce melodiĭ minunate cântă ómeniĭ! Acestea sună altfel, mult mai frumos de cât horele lor. Mult maĭ frumos, mult maĭ dulce și mult maĭ puternic!

Nimfa nu-șĭ maĭ găsia liniștea. Nu se maĭ simția în largul eĭ în elementul umed și rece. O apucă un dor după tărîmul ómenilor, unde erau cântece așa minunate, carĭ întristau și înveseleau inima, și te făceau sĕ rîdĭ și sĕ plângĭ.

Intr'una din dile nimfa ședea sus între crengile unui copaciŭ și privirile șĭ-le aținteа întrebătóre și rugătóre la bărbatul voinic, blond, al căruĭ cântec îĭ rĕscolise inima și o momise din împĕrăția apelor.

Bărbatul zări nimfa și se opri.

„Te rog, maĭ cântă încă odată acel cântec", dise ea.

Și el cântă un cântec duios și dulce, și tot ce transpira din el — era iubire. Apoi cântă un al doilea cântec plin de vigóre și mândrie, și, și din acesta transpira — iubirea. In sfîrșit maĭ cântă unul despre resignare și mórte și chiar și din acesta transpira — iubirea.

Iubirea? Ce póte sĕ fie asta?

Iubirea despre care toțĭ ómeniĭ cântă și pe care toțĭ o slăvesc, iubirea, prin care tótă fericirea și tótă voluptatea vine în lume și care totuși pricinuesce durere în inimă și miseriĭ? Trebue sĕ fie ceva mare, covîrșitor, ceva îmbĕtător — de óre-ce ómeniĭ trăiau și mureau pentru ea. Cel puțin așa povesteau cântecele lor.

Și nimfușóra întrebă sfiicіósă:

„Ce este iubirea?"

„Cum? Nu cunoscĭ iubirea? Tu, frumósă copilă, nu scĭĭ ce este iubirea? Si totușĭ par'că escĭ făcută anume pentru iubire!"

Ea dădu tristă din cap.

„Cobóră-te și ședĭ lângă mine. Iți voiŭ spune o poveste, despre felul cum s'a născut iubirea".

Nimfușóra nu rĕspunse îndată. Se temea de bărbatul voinic și străin, care ridea așa de sumeț și care i-se părea așa de îndrăsneț.

Dér curiositatea era maĭ mare decât frica, și se coborî lângă el în érba mătăsósă și asculta galeșă vorbele luĭ.

El începu:

„Lumea era creată. Miĭ de corpurĭ străluciau împrejurul Creatorului. Unele erau maĭ marĭ, altele maĭ micĭ, dér tóte erau înzestrate cu aceleașĭ podóbe. Tóte străluciau în frumusĕță. Tóte se mișcau și trăiau, mirosiau și înfloriau.

Fața Creatorului se însenină de o mulțumire sfântă și din ochiul luĭ se strecură o lacrimă de bucurie, cădĕnd ca un mărgăritar pe pĕmĕnt. Atmosfera tresări de un cutremur tainic și delicios. Pe pĕmĕnt, la locul unde cădu lacrima, resări un isvor. Din acest isvor se făcu un fluviu mare și se rĕspândi în miĭ și miĭ de remificațiĭ pe planetă.

Din apă se degajau nourașĭ de negură și desfăcĕndu-se în rouă sclipitóre se aședară pe frunde și pe foĭ.

Ómenii și animalele sorbiră din rîu. Pe celelalte planete se stinse încetul cu încetul tot ce fusese creat. Fără viĕță și fără ființă, ca nisce masse sclipitóre de stânci uriașe, își sĕvîrșiau ele calea în orbitele universului.

Sinuciderea unui tînĕr Român.

Clușiŭ, în 14 Noemvrie 1904.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

L’am cunoscut încă din copilărie... Era un băiat sĕrac, dér visător și cu porniri nobile. Tovarăș și prietin credincios din cale afară. Ireproșabil în manierĭ și în ținută. Era cumpĕnit la vorbă, dér curagios la fapte. N’ar fi supĕrat el pe nimenĭ. Dér nicĭ el nu suferea sĕ-l batjocurescă nimenĭ nepedepsit. Deși era o fire tăcută și melancolică, la orĭ-ce atac nedrept reaga cu bărbăție rară, punêndu-șĭ în cumpĕnă tot ce avea!

Din copilărie încă așa era tovarășul meu de școlă... deschis la minte și inimă și nepătat la caracter și ținută.

Odată între óre îl vĕd lăcrămând în ograda gimnasiului. Era tocmai în locul acela, unde obicĭnuiam sĕ ne întêlnim ḑilnic și unde îmĭ împărțiam prescura cu el, că, bietul de el, rare-orĭ avea ce dejuna. De astă-dată mĕ refusà prietinul. Cu fața în pălmĭ plângea... plângea cu amar! Abia am putut afla de la el, că profesorul îl certase și-l apostrofase cu cuvêntul „sdrențos“, ceea-ce l’a mâhnit până în suflet. In mâhnirea lui a părăsit la moment gimnasiul și pierdù astfel un an... Dér ce nu face omul pentru cinste — îmĭ ḑicea adeseorĭ ..

Așa era el din fire, ce sĕ-i facĭ! Delicat la gândire și simțire, ceea-ce totdéuna e virtute pentr’un tînĕr.

Tactul lui fin îl făcea plăcut tuturor Și plăcù mult și familiei sale. El ținea mult mai ales la cinstea surorilor sale, carĭ — deși mijlócele erau modeste, — au primit o educație rară în casa părintéscă.

In mai multe rêndurĭ s’a vĕḑut constrîns cu arma în mână sĕ apere pe teren cinstea surorilor lui, cărora nisce josnicĭ încercară sĕ le strice bunul lor nume și sĕ le vateme cinstea.

Fericirea și cinstea surorilor sale erau unicul gând ce-l încălḑia pe studentul Ladislau Toma, căcĭ de el e vorba... Bietul sĕu tată, care ca cancelist la tribunal îșĭ agonisesce cu multă trudă și alergătură pânea de tóte ḑilele pe séma celor cincĭ fete frumóse, înzestrate cu calitățĭ și însușirĭ bune, privea în unicul sĕu fiiu stâlpul și fericirea familiei!

Dar vai! nu i-s’a ursit bĕtrânului tată sĕ-șĭ vadă fericirea.

* * *

Gazetele din Clușiŭ au apărut aḑĭ în două ediții pentru o scire sensațională locală. Descriu tóte cu mult regret sinuciderea nefericitului tînĕr Român, Ladislau Toma, care șĭ-a împușcat mai întâiŭ surióra de 11 anĭ apoi șĭ-a tras un glonț de revolver sieșĭ în cap, încât îndată a rĕmas mort. Despre multe sinuciderĭ am cetit, dér mai curiósă și mai jalnică ca acésta — n’am aflat.

M’am dus decĭ direct spre locuința cancelistului de tribunal Sigismund Toma, ca sĕ mângăiŭ familia întristată.

In etagiul prim din strada Kötö Nr. 5 ea are trei odăi modeste. In odaia mai de frunte în salon zace tînĕrul Ladislau Toma scăldat în sânge. S’a împușcat în gât și glonțul i-a eșit prin cĕfă. E mort.

Lângă trupu-i rece se svêrcolesce cu mórtea o fetiță de 11 anĭ, Elena, sora tînĕrului. Glonțul fratelui sĕu trecuse prin gât numai, și n’o nimeri mortal. De present dênsa e în spital, dér e puțină nădejde de scăpare. Sĕrmană fetiță, ce sórte jalnică ți-s’a urzit în lume!!

Istoria tragediei e grozavă și-țĭ rĕscolesce tóte simțirile. E grozav și fatal când bestialitatea stăpânesce pe om. Fiorĭ te cuprind, când te gândescĭ la degenerarea moravurilor timpului nostru. Par’că n’am trăi în secolul luminilor.

Jertfa nefericită era o fetiță frumósă, inteligentă, cu tóte că avea numai 11 anĭ. Trimisă fiind de tatăl sĕu sĕ-șĭ comande ghete la un păpucar, ea cade victimă bestialitățiĭ acestuia.

Păpucarul, cu numele Lengyel, — om de 40 de anĭ și cu nevastă —, siluesce și necinstesce fetița. Fetița în urma siluirei — care s’a întêmplat acuma sunt 8 ḑile —, sângeréză într’una și-șĭ pierde aprópe tot sângele. Fratele sĕu Ladislau, — care făcea cursul postal de un an în Budapesta, — este telegrafic chemat acasă pentru bóla sorióreí sale, pe care o iubia până la nebunie și într’una o pomenea și întreba de ea în scrisorile sale către părințĭ. Veni decĭ acasă la Clușiŭ întristat din cale afară.

Când îșĭ vĕdù surióra palidă, ca céra și cinstea familiei pătată, nu mai scia ce sĕ încépă de rușine și plângea césurĭ întregĭ în taină. Ba propune în rușinea-i mare surorilor sale sĕ se facă călugărițe, séu sĕ se învenineze tóte, căcĭ cinstea familiei și așa e perdută și pătată. Dér nu isbutesce.

Aḑĭ diminéță se hotărî la un pas fatal. Vĕḑênd chinurile grozave ale fetiței se hotărî sĕ i-le aline și sĕ facă capĕt c’un glonț durerilor ei. Așa s’a și întêmplat.

Trimite cele trei surorĭ la biserică, ca sĕ se róge pentru însănĕtoșarea Elenei care și așa ajunsese în gura morții, în urma pierderei marĭ de sânge.

Cam pe la 11 óre îi acopere fetiței ochiĭ, ca sĕ nu-i vaḑă fața-i de copil, și așa îi trage cu revolverul ucigaș un glonț în gât. Impușcătura n’a fost mortală. Indată după acésta trase asupra sa două glónțe, carĭ i-au stins viéța.

Mama lor auḑi din bucătărie detunătura revolverului și a leșinat de spaimă. Mai târḑiu veniseră și surorile de la biserică și tatăl sĕu de la oficiu, care mai că a înnebunit privind la gróznicul spectacol.

Sĕrmanĭ ómenĭ!

Dr. I. G.

Pămêntul trăia, căcĭ era străbătut de fluviul iubirei, născut dintr’o lacrimă de băcurie a Creatorului.“

Povestea s’a sfîrșit. Nimfa ascultase fără respirație.

„Și iubirea acésta îșĭ are sălășluința în inima fie-cărui om?“ întrébă ea cu sfială.

„Da. Iubirea pentru femeie, pentru copil, pentru natură, pentru patrie séu amic, indiferent, iubirea este forța motrice a omului“.

„Și toțĭ ómenii pot sĕ iubéscă?“

„Toțĭ, carĭ au suflet“.

Nimfa îșĭ plecà capul întristată. Ea nu avea suflet.

Fără sĕ mai ḑică un cuvênt se îndepărtà și disparù în valurile apei.

Și n’a mai venit la uscat.

Numai din când în când, când séra se auḑiau cântece, și ómenii slăviau în iubire, iubirea ce străbate totul, se ivea fața ei pălidă și frumósă, cu ochii ei galeșĭ și trișțĭ din valurile mării.

— *st.* —

Jubileul Societățiĭ macedo-române.

Acum un pătrar de secol au inființat câțĭ-va patrioțĭ românĭ animațĭ de dorul de a aduce pe Aromâniĭ din Macedonia la cunoscința națională, în Bucurescĭ „Societatea de cultură macedo-română“.

Pentru a scóte în relief sacrificiile ce le-au făcut membriĭ acestei societățĭ în decursul celor 25 anĭ pentru progresul ideei românescĭ în Macedonia, pentru a marca activitatea pacĭnică leală a acestei societățĭ de activitatea rĕsvrătitóre a societăților similare grecescĭ și bulgărescĭ și pentru a da un imbold tinerei generațiĭ române, comitetul societățiĭ a hotărît în adunarea generală, care a avut loc la Bucurescĭ acum Duminecă în 31 Oct. v., sĕ sĕrbătorescă a 25-a aniversare de la fondarea Societățiĭ.

La órele 2 d. a. s’a oficiat un Te-Deum în localul societățiĭ, de către archiereul Calistrat Orleanu în presența presidentului societățiĭ Dr. Leonte a primarului Bucurescilor C. F. Robescu și a întregei coloniĭ macedo române din capitală. După terminarea serviciului divin au rostit discursurĭ festive d-niĭ: Dr. Leonte, G. Misail și primarul Robescu, făcênd istoricul societățiĭ, aducênd elogiĭ bărbaților carĭ s’au distins în decursul activitățiĭ societățiĭ și îndemnând pe cei presențĭ și în deosebĭ tinerimea, ca sĕ continue munca patriotică întreprinsă și susținută cu atâtea jertfe spre a propaga ideia românéscă în sînul fraților din Macedonia.

După acésta s’a trimis Maj. Sale Regelui Carol o telegramă, prin care societatea jubilară aduce Regelui espresiunea sentimentelor de devotament și recunoscință.

S’a dat apoi cetire numĕróselor telegrame de felicitare între carĭ și una din partea societățiĭ „Academia ortodoxă“ din Cernăuțĭ.

Convocare

In sensul §-lui 21 din statute, prin acésta se convócă adunarea de tómnă a „despărțĕmêntului *Bia-Sămărtin*“ al „Reuniunii înv. gr. cat. din Archidiecesa de Alba-Iulia și Făgăraș“ pe Sâmbătă în 19 Nov. 1904 în școla gr. cat. din *Vesăușĭ*, la care, pe lângă d-nii învĕțătorĭ, ca membrii ordinarĭ, cu tótă onórea se invită și On. d-nĭ preoțĭ ca directorĭ școlarĭ, precum și alțĭ binevoitorĭ ai causei școlare.

Program: 1) Participare la serviciul divin împreunat cu părăstas, la $7^1/_2$ óre dim. 2) Deschiderea adunării. 3) Apelul nominal. 4) Prelegere practică ținută de d-l Maxin Blaga înv. în Vesăuș. 5) Raport despre activitatea „Despărțĕmêntului“ în anul 1903—4. 6) Raportul cassarului și a bibliotecarului. 7) Cetirea și verificarea procesului verbal precedent. 8) Alegerea oficialilor. 9) Disertațiune ținută de d-l Ioan Velicea înv. în Făget. 10) Incassarea taxelor curente și restante și raportul comisiunei esmisă pentru scontrarea cassei. 11) Apreciarea prelegerei și a disertațiunei. 12) Alegerea delegaților. 13) Dispoziții de verificare. 14) Alegerea disertantelui și a prelegĕtorului. 15) Statorirea locului pentru ținerea adunării vitóre. 16) Eventuale propunerĭ și 17) Inchiderea adunării.

NB. Doritorii de-a participa la banchet, sunt rugațĭ a se anunța cel puțin cu 5 ḑile înainte de adunare d-lui M. Blaga înv. în Vesăuș (p. Küküllővár) orĭ subscrisului notar.

Sâncel, la 5 Nov. 1904.

înv. *Teodor Pănăzan*,
președinte.

înv. *Dem. L. Iodoran*,
notar.

Bibliografie.

„Influența culturei germane asupra nóstră. I. Influența germană asupra limbei române de Simion C. *Mândrescu*. Iașĭ. Tipografia editóre „Dacia“, Iliescu, Grossu & Comp. 1904.

Autorul, originar din comuna Rîpa de jos (Transilvania), care șĭ-a făcut intrarea în literatura română înainte de asta cu 12 anĭ cu tesa sa de licență publicată sub titlul „Elemente unguresci în limba română“ — de la 1892 și până astăḑĭ aprópe în fie-care an a produs câte ceva, alternând cărțile didactice de limba latină cu lucrărĭ de folklor.

Lucrarea actuală, care se estinde pe 122 paginĭ 8⁰ mare conține elementele nemțescĭ intrate în domeniul lexical al limbei române, fie prin contactul Românilor ardelenĭ cu Sașii, a Bănățenilor cu Șvabii, a Bucovinenilor cu Nemții, fie prin contactul Austriacilor cu Oltenii în timpul ocupațiunei de 18 anĭ, fie în sfîrșit prin întroducerea nomenclaturei technice din branșa tipografiei și altor industrii, unde odată cu noțiunea strĕină a intrat în limba română și numirea strĕină. Prin mijlocirea jidovilor n’au intrat în limba română, ḑice autorul, de cât patru cuvinte: *belfăr*, *gheșeft*, *ghivalt* și *târtan*.

Vocabularul ce conține lucrarea d-lui Mândrescu cuprinde 1117 cuvinte nemțescĭ adoptate în mare parte ca provincialisme în diferitele părțĭ locuite de Românĭ. Autorul citéză pentru fie-care cuvênt exemple luate din o bogată literatură.

Competența d-lui Mândescu, care s’a întors de curînd din Berlin, unde a făcut timp de mai mulțĭ anĭ studii de filologie (în special germană), este recunoscută, și dorim ca lucrarea ce a început-o sub titlul „Influența culturei germane asupra nóstră“, sĕ o pótă desĕvîrși.

Prețul volumului este 3 Lei.

(*a.*)

A apărut:

I. C. *Fanțu*: **Curs complet de corespondența comercială** cu esplicarea terminilor comercialĭ. Ediția a dóua prelucrată și augmentată I-XI+322 pagine. Tipografia A. Mureșianu Acéstă carte scrisă în serviciul comerciului și în special pentru băncile nóstre, apare acum prelucrată fundamental și adausă cu 4 colĭ de tipar. S’a ținut cont de o limbă mai potrivită și s’a căutat a-se unifica — după putință — limbagiul comercial întrebuințat în cassele marĭ comerciale din România. S’a adaus mai departe o terminologie comercială *conținênd peste 500 de terminĭ comercialĭ și financiarĭ*, cu esplicările de lipsă. Sperăm că publicația de față va contribui mult la unificarea stilului și al terminilor comercialĭ, carĭ până acum în mare parte erau neprecișĭ, corupțĭ și rĕu întrebuințațĭ. Credem, că băncile nóstre vor sci apreția acéstă publicațiune și o vor sprijini cu tótă căldura. De vînḑare se află la *librăria archidiecesană în Sibiiu*, la *tipografia A. Mureșianu* și la librăria *Ciurcu în Brașov* cu prețul netto (adecă cu porto cu tot) de *cor. 3.50*, ér pentru România *Lei 4*.

„*Caractere morale*“. Acéstă carte atât de instruitivă, bine scrisă și folositóre, mai ales pentru tinerimea din școlele medii, scrisă de reposatul profesor de limba română Ioan Popea dela gimnasiul nostru din Brașov se găsesce la librăriile și la tipografia nóstre din Brașov precum și la celelalte librării române din țéră și este una din cele mai potrivite cărți pentru premii. Dér nu numai pentru băeți, ci și pentru fete acéstă carte este de mare preț pentru înmulțirea cunoscințelor și formarea caracterului lor,

Atragem atențiunea cetitorilor noștri, că la dorința vĕduvei autorului reposat. acéstă carte se vinde cu prețul moderat de 2 coróne esemplarul (plus 20 bani porto.)

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 15 Noemvrie. Conferența partidului liberal a primit cu unanimitate și mare entusiasm propunerea ministrului președinte Tisza, ca presidiul sĕ fie împuternicit a face în dietă propunerea privitóre la modificarea ad hoc a regulamentului camerei, la votarea budgetului pe 1905, la îndemnitate, pactul financiar cu Croația și la proiectele de recruțĭ pe 1905. Prin schimbarea regulamentului camerei, obstrucțiunea technică devine imposibilă. Partidele din oposiție au ținut aḑĭ înainte de améḑĭ o conferență, pentru a stabili o procedere comună în contra acțiunei guvernului.

Budapesta, 14 Noemvrie. Pentru ședința de mâne (Marțĭ) a dietei servitorii camerei au primit ordin a petrece întréga ḑi la cameră. Se aștéptă evenimente estraordinare.

Roma, 14 Noemvrie. Oficiósa „Tribuna“ publică un articol violent asupra evenimentelor de la Innsbruck, calificând purtarea Germanilor de un *atac barbar* în contra limbei și culturei italiene

Londra, 14 Noemvrie. „Daily Express“ primesce din Niușwang scirea, că reînceperea luptelor marĭ în Manciuria se aștéptă în fie-care moment. Oyama a primit ajutóre în numĕr de vre-o 50,000. Amêndoi adversarii șĭ-au întărit puternic posițiunile. Centrul japones se află la Cianopudze.

— La ambasada japonesă de aicĭ n’a sosit nicĭ o scire despre Port-Arthur.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui E. I. Rugăm a ne trimite traducerea românéscă a strofei citate din „Corbul“ lui E. Poe.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Noemvrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.80
Renta de corône ung. 4%	98 10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	89.05
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.65
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	210.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	162.—
Renta de hârtie austr.	99.95
Renta de argint austr.	99.90
Renta de aur austr.	119.95
Renta de corône austr. 4%	100.10
Bonurĭ rurale ungare 3½ %	91.25
Losurĭ din 1860.	154 90
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.35
Acții de-ale Băncei ung. de credit	798.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	672.75
Napoleondorĭ	19.07
Mărcĭ imperiale germane	117.65
ondon vista	239.47½
Paris vista	95.27½
Note italiene	95.25

Cursul pieței Brașov.

Din 15 Noemvrie n. 1904

Bancnote rom.	Cump.	18.72	Vênd.	18.78
Argint român.	„	18.60	„	18.70
Napoleond'orĭ.	„	19.05	„	19.10
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2.53	„	2.54
Mărci germane	„	117.20	„	117 40
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	1 02.—

Convocare.

Onoratĭ P. t. membriĭ ai Insoțirei „BUNA“ instit. de credit și depunerĭ, prin acésta sĕ convócă la o

Adunare generală extra-ordinară,

ce se va ține în Feleacul-săsesc la 27 Novembre a. c. la 2 óre p. m. în sediul însoțirei.

Obiectele: 1) Alegerea unui membru în comitetul de inspecțiune în locul decedatului membru Ioan Grecu. 2) Eventualele propunerĭ și persractărĭ.

Din ședința direcțiunei ținută la 1 Novembre 1904.

1—1.1542. **Direcțiunea.**

Nr. **8683**—1904.

PUBLICAȚIUNE,

privitóre la predarea fasiunilor de chiria caselor și la mĕsurarea dării de casă pe anii 1905, 1906 și 1907.

In urma ordinului circular al Inaltului minister reg. ung. de finance nr. 86437—1904 se aduce la cunoscința tuturor, cum-că darea de casă pe anii 1905, 1906 și 1907 se va face încă în acest an, pe basa datelor de dare adunate cu ocasiunea conscripțiunei de dare, precum și pe basa fasiunilor proprietarilor de casă.

Predarea fasiunilor pentru darea de casă, ce au a-l face proprietarii de case asupra chiriilor, ce le-au luat în anul 1904 are sĕ se întâmple până **30 Novembre st. n. a. c.** la oficiul de dare orășenesc, căcĭ la din contră aceste fasionărĭ se vor face pe chéltuiala lor ex oficio.

Blanchetele de fasionărĭ pentru darea de casă se dau afară gratis de către oficiul de dare orășenesc și rubricele diferite ale fasiunei sunt a-se umplea punctual și conscientios.

Posesorii de case se obligă, ca sĕ dea oficiului orășenesc de dare tóte acele date, carĭ sĕ recer pentru statorirea dărei.

Poseserul de casă séu chiriașul permanent al casei este îndreptățit ca sĕ estradeze fasionarea dărei de casă chiar și prin plenipotențiatul sĕu; totuțĭ însĕ, la cas, décă prin nefasionarea chiriei de casă se comite o prescurtare a dărei, cade responsabilitatea pe posesorul casei.

La cas, décă pentru una și aceeași casă esistă mai mulțĭ posesorĭ, atuncĭ sunt toțĭ datorĭ, ca sĕ subscrie cóla de fasionare, eventualminte sĕ se subscrie prin plenipotențiatul lor. Pentru datele induse în acéstă cólă sunt toțĭ posesorii responsabilĭ.

Intregul venit (brut) al casei consistă din tot ce primesce posesorul de casă pentru folosirea casei închiriate. Sub venitul chiriei, prin urmare nu se înțelege numai solvirea banilor statorită sub acest titlu ci tot aceea, ce oferă chiriașul ca contra preț pentru folosirea obiectului de chirie; aci sĕ subsumézĕ darea, aruncurile comitatense și comunale, competințele de asigurațiune, competințele pentru clădirea șoselelor, spesele pentru adaptările și reparaturile de casă, mai departe tóte acele sume, carĭ le plătesce chiriașul posesorului de casă pentru conducerea de apă, pentru iluminațiune nocturnă pentru căratul gunoiului etc.; în fine aparține aci fie-care soiŭ de prestațiunĭ naturale din partea chiriașului. Prin urmare fie-care posesor de casă séu încredutul sĕu este obligat, ca la fie-care clădire, la fie-care locuință séu la fie-care piesă de locuință se fasioneze fără de vr'o detragere, chiriile astfel, după cum s'au stipulat, respective la edificiile séu singuraticile locuințe neînchiriate astfel, după cum de facto s'ar fi putut închiria.

Zidirile séu locuințele, ce sunt închiriate cu mobiliar, sunt a-se fasiona așa, ca și când ar fi fost închiriate fără mobile; dér proprietarul casei are sĕ arete cu cifre în fasinne, câtă sumă din suma întrégă a chiriei se vine pe mobile; tot așa are sĕ se întîmple, décă s'a închiriat o locuință cu grădină, în casul acesta sĕ se arate suma, ce se vine pe grădină.

In cas décă o localitate a rĕmas în decursul anului 1904 gólă și neînchiriată, atuncĭ are de a-se induce în cólele de fasionare suma de chirie, care s'ar fi căpĕtat închiriindu-se localitatea

Asemenea nu sunt a-se introduce în cóla de fasionare datoriile ce sunt scrise pe case' de óre-ce aceste însemnărĭ nu se iau în considerație la mĕsurarea dărei pe case după-ce fasiunile dărilor intabulate sunt a-se preda deosebit oficiului de dare orășenesc pe o cólă de fasionare deosebită și adecă, tot-déuna *în cursul lunei luĭ Ianuarie a fie-căruĭ an.* pentru-ca sĕ fie luate în considerațiune la mĕsurarea aruncului.

Acel posesor de case séu acel îngrijitor de case, care nu așterne fasiunea dărei de casă séu nu reintregește în decursul terminului statorit (cu cel mult 8 ḑile) de către organul măsurărei dării, cóle de fasiune lui așternută cu mancitățĭ, se obligă ca sĕ pórte spesele împreunate cu luarea ocupațiunei locale spre scopul delăturării astor fel de mancitățĭ, pedepsindu-se, afară de aceea cu o pedépsă de la 2—100 coróne.

Asupra referințelor și datelor faptice, din carĭ se póte dejudeca venitul chiriei casei, e obligat fie-cine ca îndată ce este provocat de organele de dare sĕ dea dslușirile cerute.

La cererea posesorului de cassă se obligă chiriașii, ca prin inducerea numelui în respectiva rubrică a cólei de fasiune sĕ adeverescă adevĕrul fasionărei. Acel posesor de casă care își subscrie de către chiriașĭ cóla fasionărei chiriei *mai înainte de ce sĕ fi indus mai întâiŭ chiriile,* se pedepsesce de atâtea orĭ cu 200 cor. de câte orĭ a comis față de singuraticii chiriașĭ acéstă neglijare.

Pedépsa bănescă se estradézĕ în întréga ei sumă aceluia, care a făcut arătarea.

La cas când posesorul casei în ințelegere cu chiriașul a comis prescurtarea de dare și prin acéstă prescurtarea erariului (de stat) atuncĭ se pedepsesc ambele părțĭ *cu suma triplă* din prescurtarea comisă; de o astfel de pedépsă se absólvă însĕ chiriașul atuncĭ, când asupra acestei persecutărĭ face în decursul a 15 ḑile raport la autoritatea financiară reg.

Acel posesor de casă, care nu arată în decursul a 14 ḑile împrejurarea, că locuința nu mai este gólă, mai departe, că s'a schimbat categoria dărei de casă (sub care este de a-se înțelege acea împrejurare, când casa séu locuința care până acum a aparținut dărei după clasele de casă, e supusă în urma chirierei, dărei de casă, și vice-versa), — în fine acel posesor de casă. care nu arată în același termin oficiului orășenesc de dare, că a espirat dreptul eliberarei casei sale de dare prin urmare: împrejurările carĭ dispun încéperea obligămĕntului solvirei dărei chiriei se pedepsesce în sensul § lui 100 al art. de lege 44 din anul 1883, cu o pedépsă care póte fi până la de 8 orĭ atât de mare cât este suma aceea, cu care s'a prescurtat erariul.

In urmă se mai amintesce, cum că în acel cas, décă pentru înlesnirea partidelor supuse dărei de casă din orĭ și ce causă séu obținere nu s'a predat fasiunea de chiria casei posesorul casei nu este eliberat de la predarea fasiunei la terminul defipt, ci din contră e obligat a-și lua fasiunea pentru darea de casă de la oficiul de dare orășenesc.

Darea casei se statoresce de organele oficiul orășenesc de dare.

Brașov, 3 Novembre 1904.

2—3.,1550 **Oficiul de dare orășenesc.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.